

ЗАПОВНЮЄ ЕКЗАМЕНОВАНИЙ

КОД

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Місце для наліпки.

Перевір, чи код на наліпці це

M-100.

Якщо так – приклей наліпку.

Якщо ні – повідом учителя.

Екзамен на атестат зрілості

Формула 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

ЗБІРКА

1

Базовий рівень
Збірка 1. (тести)

Позначення збірки

МРΟΥ-P1-**100**-2505

ДАТА: **5 травня 2025 р.**

ПОЧАТОК: **9:00**

ЧАС ВИКОНАННЯ: **до 360 хвилин**

(всього на розв'язання тестів та написання твору)

МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА ЗБІРКУ 1. (ТЕСТИ): **25**

Перед початком роботи зі збіркою екзаменаційних завдань

1. Перевір, чи ти отримав/отримала від учителя **дві правильні збірки екзаменаційних завдань**, тобто збірки згідно з **відповідною формулою, з відповідного предмета на відповідному рівні**, позначені **1** і **2**: одну з тестами, другу з твором.
2. Якщо ти отримав/отримала **неправильні збірки**, то негайно повідом учителя. Не розпакуй їх.
3. Якщо ти отримав/отримала **правильні збірки**, то розпакуй їх, коли вчитель дасть таку вказівку. Ознайомся з інструкцією на сторінці 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny (z testami) zawiera 22 strony (zadania 1–14). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w języku polskim w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Інструкція для екзаменованого

1. Перевір, чи ця збірка екзаменаційних завдань з тестами складається з 22 сторінок (завдання 1–14). Якщо сторінок не вистачає, повідом про це головному спостерігачеві.
2. На першій сторінці збірки та на бланку відповідей напиши свій номер PESEL і приклей наліпку з кодом.
3. Запиши відповіді польською мовою у відведеному для цього місці біля кожного завдання.
4. Пиши розбірливо. Користуйся кульковою/чорнильною ручкою лише з чорним стрижнем/чорнилом.
5. Не використовуй коректор, помилкові записи чітко закреслюй.
6. Не пиши жодних символів у частині, відведених для екзаменатора.
7. Пам'ятай, що записи в чернетці не будуть оцінюватися.

**Zadania egzaminacyjne są wydrukowane
na następnych stronach.**

**Екзаменаційні завдання надруковані
на наступних сторінках.**

Część 1. Test *Język polski w użyciu* / Частина 1. Тест «Польська мова в ужитку»

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Уважно прочитай тексти, а потім виконай завдання під ними. Відповідай **лише на основі текстів** і лише **своїми словами**, якщо у завданні не передбачено інше. Дай стільки відповідей, скільки тебе просять.

Tekst 1.

Carl Sagan

Błękitna kropka¹

Nasi dalecy przodkowie, gdy obserwowali „gwiazdy”, zauważyli, że pięć z nich zachowuje się odmiennie niż pozostałe. W odróżnieniu od tak zwanych gwiazd stałych, wschodzących i zachodzących w niewzruszonym porządku, ruch tamtej piątki był dziwnie skomplikowany. Z upływem miesięcy „gwiazdy” wędrowały powoli wśród innych, niekiedy nawet zataczały pętle. Dzisiaj te ciała nazywamy planetami, od greckiego słowa *planetes*, które oznacza „wędrujący”. Wyobrażam sobie, że naszym przodkom taka cecha musiała się wydać bardzo bliska.

Dziś wiemy, że planety są nie gwiazdami, lecz ciałami niebieskimi, które – tak jak Ziemia – krążą wokół Słońca, utrzymywane siłą jego grawitacji.

Stany Zjednoczone i nieistniejący już Związek Radziecki dokonały czegoś zadziwiającego: badały z bliska owe świetlne plamki – od Merkurego do Saturna – które wprawiały naszych przodków w podziw i skłaniały do uprawiania nauki. Od pierwszych pomyślnych wypraw w kosmos statki kosmiczne z Ziemi przelatywały, okrężały lub lądowały na ponad siedemdziesięciu ciałach niebieskich. Rozpoczęliśmy wędrówkę pośród „wędrowców”. Znaleźliśmy rozległe wulkaniczne wzniesienia, przy których najwyższe góry na Ziemi wydają się karłami.

Odkryliśmy cuda, o jakich naszym przodkom nawet się nie śniło, gdy zastanawiali się oni nad naturą światłek błędzących po nocnym niebie. Badamy początki naszej planety i początki nas samych. Dzięki temu, że odkryliśmy inne możliwości, to znaczy zmierzylśmy się z odmiennymi losami globów mniej lub bardziej podobnych do naszego, zaczęliśmy lepiej rozumieć Ziemię. Każdy z tych światów jest na swój sposób piękny i pouczający. Niemniej, o ile nam wiadomo, są one zarazem, wszystkie bez wyjątku, puste i jałowe. Nigdzie nie czeka na nas „lepsze miejsce”, przynajmniej na razie.

Obecnie przekroczyliśmy nieznacznie granice Układu Słonecznego, wysłaliśmy cztery statki kosmiczne ku gwiazdom. Neptun znajduje się milion razy dalej od Ziemi niż Nowy Jork od brzegów Bugu. W tych odległych światach, do których dotarliśmy, nie czekają jednak na nas dalecy krewni; nie ma tam ani istot ludzkich, ani – jak wiele na to wskazuje – śladów życia. Nie dysponujemy żadnymi listami od emigrantów, które mogłyby nam pomóc w poznaniu nowych światów, a jedynie cieszymy się cyfrowymi danymi, przesłanymi nam z szybkością światła przez naszych precyzyjnych, automatycznych emisariuszy². Z tych informacji wynika, że te światy znacznie różnią się od naszego. Mimo to nadal poszukujemy ich mieszkańców – taka już nasza natura. Życie szuka innego życia.

Nikogo na Ziemi, nawet najbogatszych ludzi, nie stać na razie na taką podróż. Nie możemy po prostu spakować się i wyruszyć na Marsa lub na Tytana. Nie widać też żadnych krótkoterminowych zysków, które mogłyby stanowić motywację dla prywatnych przedsiębiorców. Jeśli ludzie kiedykolwiek wyruszą ku tym światom, to dlatego, że jakieś państwo lub grupa państw uzna to za korzystne dla siebie lub dla całego rodzaju ludzkiego. W chwili obecnej istnieje wiele innych, pilnych spraw do załatwienia za pieniądze, które wydano by na wysyłanie ludzi w kosmos.

Na podstawie: Carl Sagan, *Błękitna kropka. Człowiek i jego przyszłość w kosmosie*, tłum. Marek Krośniak, Poznań 2018.

¹ Tekst dotyczy stanu wiedzy o kosmosie z 1994 r. Tytuł stanowi nawiązanie do zdjęcia Ziemi wykonanego przez sondę kosmiczną w 1990 r. Na tym zdjęciu Ziemia wygląda jak błękitna kropka.

² Emisariusz – wysłannik.

Tekst 2.

Marta Trepczyńska

Ziemia 2.0 – poszukiwania nadal trwają

Czy ludzie mogą żyć na innej planecie niż Ziemia? W NASA¹ od kilkadziesiąt lat trwają intensywne badania, mające na celu coraz głębszą eksplorację kosmosu i znalezienie odpowiedzi na pytanie, czy na jakiegokolwiek innej planecie mogły w przeszłości bądź mogą w przyszłości istnieć warunki dla przetrwania roślin i ludzi. O planach kolonizacji Marsa słyszeliśmy już niejednokrotnie. Teraz naukowcy idą o krok dalej. Czy możliwe jest, aby ludzie zamieszkali kiedykolwiek planetę Wenus? Ich nowe ustalenia nie wykluczają tego! Jest jednak kilka „ale”.

Planetą najlepiej zbadaną przez człowieka jest oczywiście Mars, a o planach jego kolonizacji poważnie wypowiadali się wybitni naukowcy, np. Stephen Hawking. Badania potwierdzają istnienie na Marsie wody oraz prawdopodobnie innych substancji chemicznych niezbędnych do życia. W dalekiej przeszłości powierzchnię Marsa miał pokrywać ocean. Doba trwa tam niemal tyle samo, ile doba na Ziemi. Przeszkody dla pojawienia się tam ludzi to m.in. niebezpieczne promieniowanie kosmiczne oraz zbyt niskie temperatury dochodzące do nawet –140 stopni Celsjusza. Jednak naukowcy nieustępliwie badają możliwość zasiedlenia Marsa. Ale to nie jest jedyna opcja na przyszłość.

Jak twierdzą naukowcy, przyjazną planetą dla człowieka może być też Wenus, która jest drugą pod względem odległości od Słońca planetą Układu Słonecznego. Pod wieloma względami jest podobna do Ziemi, czasem jest nawet nazywana jej siostrzaną planetą. Ma podobną masę oraz rozmiar zbliżony do Ziemi. Jest też pokryta podobną skalistą strukturą. Tu podobieństwa się jednak kończą. Na powierzchni Wenus panuje piekielnie wysoka temperatura: 462 stopni Celsjusza, a ciśnienie jest prawie sto razy wyższe od tego na Ziemi, czyli mniej więcej takie, jak kilometr pod powierzchnią oceanu. Jak więc mielibyśmy zasiedlić Wenus w takich warunkach? Planetę pokrywa gruba warstwa chmur i to właśnie w nich, około 50 km nad powierzchnią Wenus, naukowcy dopatryli się podobnych warunków jak na Ziemi. Zarówno temperatura, jak i ciśnienie są tam zbliżone do ziemskich. Naukowcy uważają, że można by stworzyć specjalną skorupę, która oddzieliłaby chmury od piekielnie gorącej powierzchni Wenus. Wtedy ludzie mogliby nawet wyjść z kapsuły

kosmicznej. Oczywiście, potrzebowaliby specjalnych aparatów do oddychania, ponieważ planetę pokrywa w głównej mierze nie tlen, ale dwutlenek węgla.

Według naukowców, możliwa byłaby też kolonizacja Księżyca. Ogromnym plusem jest jego odległość od Ziemi, co pozwoliłoby na szybkie i stosunkowo tanie przeloty ludzi oraz dostawy paliwa. Są również przeszkody. Dzień na Księżycu trwa dwa ziemskie tygodnie, podobnie – noc, a wówczas nie można korzystać z energii słonecznej.

Badania przeprowadzone w latach 2015–2016 na Międzynarodowej Stacji Kosmicznej dowiodły, że człowiek nie może na razie na stałe mieszkać w kosmosie. W tym eksperymencie wzięli udział dwaj bracia Scottowie – pierwszy poleciał w kosmos, a drugi został na Ziemi, by można było porównywać ich stan zdrowia. To doświadczenie dowiodło, że przeszkodą do zamieszkania w kosmosie jest m.in. za bardzo pomniejszające się serce – po blisko roku trwania eksperymentu zmalało u pierwszego z braci o 27 procent, pomimo intensywnych ćwiczeń fizycznych.

Jedno jest pewne: przy obecnym stanie wiedzy, a przede wszystkim przez warunki w kosmosie niesprzyjające ludziom, z planami kolonizacji planet musimy na razie „zejść na Ziemię”. Nauka robi jednak wszystko, aby pozwolić nam na przewyżczenie fizycznych niedoskonałości i „odblokować” możliwość życia poza Ziemią. Od tego zależy w końcu przyszłość ludzkości.

Na podstawie: Marta Trepczyńska, *Ziemia 2.0 – poszukiwania nadal trwają*, www.komputerswiat.pl

¹ NASA (ang. *National Aeronautics and Space Administration*) – instytucja rządowa Stanów Zjednoczonych odpowiedzialna za planowanie, koordynację, realizację i finansowanie programu badań kosmicznych oraz rozwoju astronautyki i lotnictwa cywilnego.

Zadanie 1. (0–1) / Завдання 1. (0–1)

Na podstawie tekstu Carla Sagana wyjaśnij sens zdania: *Rozpoczęliśmy wędrówkę pośród „wędrowców”*.

На основі тексту Карла Сагана поясни зміст речення: «Rozpoczęliśmy wędrówkę pośród „wędrowców”».

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–2) / Завдання 2. (0–2)

Rozstrzygnij, czy w tekście Carla Sagana i w tekście Marty Trepczyńskiej jest mowa o takiej samej przyczynie zainteresowania kosmosem. W uzasadnieniu odpowiedzi odwołaj się do obu tekstów.

Поміркуй, чи в тексті Карла Сагана і в тексті Марти Трепчинської йдеться про ту саму причину зацікавленості космосом. В обґрунтуванні відповіді звернися до обох текстів.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–2) / Завдання 3. (0–2)

Wyjaśnij, dlaczego zgodnie z tekstem Carla Sagana *nie możemy po prostu spakować się i wyruszyć na Marsa*. Czy o takim samym ograniczeniu w eksplorowaniu kosmosu jest mowa w tekście Marty Trepczyńskiej? Uzasadnij odpowiedź.

Поясни, чому за текстом Карла Сагана «*не możemy po prostu spakować się i wyruszyć na Marsa*». Чи в тексті Марти Трепчинської йдеться про таке ж саме обмеження в дослідженні космосу? Обґрунтуй відповідь.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1) / Завдання 4. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Carla Sagana albo do tekstu Marty Trepczyńskiej. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються тексту Карла Сагана або тексту Марти Трепчинської. Зазнач Р, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	Czasowniki w pierwszej osobie liczby mnogiej, obecne w tekście Carla Sagana, służą zmniejszeniu dystansu między autorem a czytelnikami.	P	F
2.	W sformułowaniu z tekstu Marty Trepczyńskiej <i>dzień na Księżycu trwa dwa ziemskie tygodnie</i> zastosowano przymiotnik wartościujący.	P	F

Zadanie 5. (0–4) / Завдання 5. (0–4)

Na podstawie obu tekstów napisz notatkę syntetyzującą na temat: odkrywanie kosmosu jako potrzeba człowieka. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

На основі обох текстів напиши узагальнену замітку на тему: відкривання космосу як потреба людини. Твоя замітка повинна налічувати 60–90 слів.

Увага: при оцінюванні відповіді братиметься до уваги мовна, орфографічна і пунктуаційна грамотність.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miejsce dla egzaminatora Місце для екзаменатора

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Część 2. Test historycznoliteracki / Частина 2. Історично-літературний тест

Wykonaj zadania. Odpowiadaj tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Виконай завдання. Відповідай лише **своїми словами**, якщо у завданні не передбачено інше. Дай стільки відповідей, скільки тебе просять.

Zadanie 6. (0–1) / Завдання 6. (0–1)

Do których postaci mitologicznych nawiązują przytoczone fragmenty wierszy? Każdemu z fragmentów wierszy A–B przyporządkuj po jednej postaci mitologicznej wybranej spośród 1–4. Wpisz numer wybranej postaci mitologicznej w odpowiednie miejsce w tabeli.

Кого з міфологічних постатей стосуються наведені уривки з віршів? До кожного з уривків А–В підбери по одній міфологічній постаті, вибравши з-поміж 1–4. Запиши номер вибраної міфологічної постаті у відповідному місці в таблиці.

	Fragment wiersza	Postać mitologiczna
A.	<i>Jest pracowity, silny i wytrwały, Lwia skóra nagie barki mu pokrywa, Lecz wobec pana swojego nieśmiały, Łańcuchów swoich sam kuje ogniwa</i> Adam Asnyk	
B.	<i>Był taki młody nie rozumiał że skrzydła są tylko przenośnią trochę wosku piór i pogarda dla praw grawitacji nie mogą utrzymać ciała na wysokości wielu stóp</i> Zbigniew Herbert	

Postać mitologiczna

1. Herakles
2. Charon
3. Syzyf
4. Ikar

Zadanie 7. / Завдання 7.

Przeczytaj poniższe fragmenty utworów literackich.

Прочитай нижченаведені уривки з літературних творів.

Tekst 1.

Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią

MORS DICIT¹:

[...]

Ale gdy przyjdzie dzień sądny,
Gdzie się nie skryje żaden,
Uźrzą² mądrzy tego świata,
Iż dobra boska odpłata;
Chowali tu żywot swój ciasno³,
Alić jich sirca nad słońce jasno⁴;
Jidą⁵ w niebieskie radości,
A nie w piekielne żałości.
Co nam pomogło odzienie⁶
Albo obłudne jimienie⁷,
Cośmy się w niem kochali,
A swe dusze za nie dali?
Przeminęło jak obłoki,
A my jidzim przez otwłoki⁸.

¹ *Mors dicit* (łac.) – Śmierć mówi.

² Uźrzą – ujrzą.

³ Chowali tu żywot swój ciasno – prowadzili tu (tj. na ziemi) surowy tryb życia.

⁴ Alić jich sirca nad słońce jasno – i oto ich serca są jaśniejsze od słońca.

⁵ Jidą – idą.

⁶ Odzienie – tu: drogocenne ubranie.

⁷ Obłudne jimienie – zwodnicze dobra materialne.

⁸ A my jidzim przez otwłoki – a my odejdziemy bez zwłoki.

Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią, [w:] [...] *poezja polska świecka*,
oprac. Stefan Vrtel-Wierczyński, Wrocław 1952.

Tekst 2.

Jan Andrzej Morsztyn

Wiosna

Spieszmy się, spieszmy, niż nas czas nadgoni
I śmierć, której się dobra myśl nie schroni:
Ta niedyskretka tejże pchnięciem nogi
Otwiera chaty i królewskie progi.

Żyj w skok¹, bo-ć zamknął do niezmiernej wrota
Nadzieje² krótki kres dany żywota³;
Zarwij⁴, co możesz, dobrych dni pod miarą⁵,
Wnet będziesz bajką, nieboszczykiem, marą⁶.

¹ W skok – szybko.

² Do niezmiernej [...] nadzieje – do długotrwałej nadziei.

³ Krótki kres dany żywota – szybki koniec życia.

⁴ Zarwij – urwij, tj. skorzystaj.

⁵ Pod miarą – z tych, które ci wymierzono.

⁶ Mara – widzenie senne; duch zmarłego.

Jan Andrzej Morsztyn, *Wiosna*, [w:] tegoż, *Utwory zebrane*, Warszawa 1971.

Zadanie 7.1. (0–1) / Завдання 7.1. (0–1)

Wyjaśnij, czym się różni postawa życiowa zalecana w przytoczonym fragmencie *Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* od postawy życiowej zalecanej w przytoczonym fragmencie wiersza *Wiosna* Jana Andrzeja Morsztyna. W odpowiedzi odwołaj się do każdego z tekstów.

Поясни, чим відрізняється життєва позиція, рекомендована в наведеному уривку з «Розмови майстра Полікарпа зі Смертю», і життєва позиція, рекомендована в наведеному уривку з вірша «Весна» Яна Анджея Морштина. У своїй відповіді звернися до кожного з текстів.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7.2. (0–1) / Завдання 7.2. (0–1)

Podaj nazwę epoki, w której powstała *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią*, a następnie wykaż zgodność postawy zalecanej w przytoczonym fragmencie tego utworu ze światopoglądem rozpoznanej epoki.

Вкажи назву епохи, в яку була написана «Розмова майстра Полікарпа зі Смертю», а потім доведи, що позиція, рекомендована в наведеному уривку цього твору, відповідає світоглядowi визначеної епохи.

Nazwa epoki:

Zgodność postawy ze światopoglądem epoki:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. / Завдання 8.

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Прочитай нижченаведений уривок з літературного твору.

Jan Kochanowski

Pieśń 14 (Księgi wtóre)

Wy, którzy Pospolitą Rzeczą¹ władacie,
A ludzką sprawiedliwość² w ręku trzymacie,
Wy, mówię, którym ludzi paść poruczono³
I zwierzchności nad stadem Bożym zwierzono⁴,
Mieście to przed oczyma zawždy⁵ swojemi,
Żeście miejsce zasiedli Boże na ziemi,
Z którego macie nie tak swe własne rzeczy⁶
Jako wszytek ludzki mieć rodzaj na pieczy⁷. [...]
Więc ja podobno⁸ z mniejszym niebezpieczeństwem
Grzeszę: bo sam sie tracę swym wszeteczeństwem⁹.
Przełożonych występki miasta zgubiły
I szerokie do gruntu carstwa¹⁰ zniszczyły.

¹ Pospolita Rzecz – państwo.

² Ludzka sprawiedliwość – tu: sprawiedliwość wobec ludzi.

³ Poruczyć – powierzyć wykonanie czegoś komuś zaufanemu.

⁴ Zwierzchności [...] zwierzono – przekazano władzę.

⁵ Zawždy – zawsze.

⁶ Rzeczy – sprawy.

⁷ Mieć [...] na pieczy – troszczyć się.

⁸ Podobno – zapewne.

⁹ Wszeteczeństwo – nieprzyzwoite, gorszące postępowanie.

¹⁰ Carstwa – państwa.

Jan Kochanowski, *Pieśń 14 (Księgi wtóre)*, [w:] tegoż, *Pieśni*, Wrocław 1997.

Zadanie 8.1. (0–1) / Завдання 8.1. (0–1)

Podaj argumenty, którymi podmiot liryczny w przytoczonym fragmencie *Pieśni 14* Jana Kochanowskiego przekonuje rządzących, że ich obowiązkiem jest zawsze mieć na względzie dobro społeczeństwa.

Наведи аргументи, за допомогою яких ліричний суб'єкт у наведеному уривку з «Пісні 14» Яна Кохановського переконує правителів, що їхній обов'язок – завжди зважати на благо суспільства.

Argument 1.:

.....

.....

Argument 2.:

.....

.....

Zadanie 8.2. (0–1) / Завдання 8.2. (0–1)

Uzupełnij tabelę. Z przytoczonego fragmentu *Pieśni 14* Jana Kochanowskiego wypisz przykład epitetu oraz podaj nazwę środka retorycznego, którego przykład zamieszczono w tabeli.

Заповни таблицю. Випиши з наведеного уривка з «Пісні 14» Яна Кохановського приклад епітета, а також подай назву риторичного прийому, приклад якого подано у таблиці.

Nazwa środka retorycznego	Przykład
epitet	
	<i>Wy, mówię, którym ludzi paść poruczono</i>

Zadanie 9. (0–2) / Завдання 9. (0–2)

Przeczytaj poniższe fragmenty utworów literackich.

Прочитай нижченаведені уривки з літературних творів.

Tekst 1.

Adam Mickiewicz

Dziady cz. III

P. ROLLISONOWA

Panie! litość – ja wdowa! Panie Senatorze!
 Słyszałam, że zabili – czyż można, mój Boże!
 Moje dziecko! – Ksiądz mówi, że on jeszcze żyje;
 Ale go biją, Panie! ktoż dzieci tak bije! –
 Jego zbito – zlituj się – po katowsku zbito.
 (płacze)

[...]

Siadłam tam na rogu,
 Pod murem – mury grube – przyłożyłam ucho –
 Tam siedziałam od rana. – W północ, w mieście głucho,
 Słucham – w północ, tam z muru – nie, nie zwodzę siebie:
 Słyszałam go, słyszałam, jak Pan Bóg na niebie,
 Ja głos jego słyszałam uszami własnymi –
 Cichy, jakby spod ziemi, jak ze środka ziemi.
 I mój słuch wszedł w głąb muru, daleko, głęboko;
 Ach, dalej poszedł niżli najbystrzejsze oko.
 Słyszałam, męczono go –

[...]

Niema owca pozna głos swojego jagnięcia
Śród najliczniejszej trzody – ach, to był głos taki! –
Ach, dobry Panie, żebyś słyszał raz głos taki,
Ty byś już nigdy w życiu spokojnie nie zasnął!

Adam Mickiewicz, *Dziady dreźnieńskie* (część III), Wrocław 2012.

Tekst 2.

Józef Wittlin

Stabat Mater¹

¹ *Stabat Mater* (łac.) – *Stała Matka*.

Stała matka boleściwa – na rynku,
Przy swym martwym powieszonym synku.

Stała w świata przeraźliwej pustce
Polska matka w służąckowskiej chustce.

Nie płakała i nic nie mówiła,
Zimne oczy w zimne zwłoki wbiła.

Wisiał martwy, z wszystkiego wyzuty,
Niemcy przedtem zabrali mu buty.

Będą w butach jej syna chodzili
Po tej ziemi, którą pohańbili.

Po tej ziemi, która umęczona
Stoi – patrzy – i milczy – jak ona.

[1942]

Józef Wittlin, *Stabat Mater*, [w:] tegoż, *Poezje*, Warszawa 1978.

Rozstrzygnij, czy obraz matki w przytoczonym fragmencie *Dziadów* cz. III Adama Mickiewicza jest podobny do obrazu matki w przytoczonym fragmencie wiersza *Stabat Mater* Józefa Wittlina. W uzasadnieniu odpowiedzi sformułuj dwa argumenty – każdy w odniesieniu do obu tekstów.

Поміркуй, чи образ матері у наведеному уривку з ч. III твору «Дзяди» Адама Міцкевича схожий до образу матері у наведеному уривку з вірша «Stabat Mater» Юзефа Вітліна. В обґрунтуванні відповіді наведи два аргументи, кожен з яких відноситься до обох текстів.

Rozstrzygnięcie:

Argument 1.:

.....

.....

.....

Argument 2.:

.....

.....

.....

Zadanie 10.1. (0–1) / Завдання 10.1. (0–1)

Spośród podanych postaci (A–D) z *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego wybierz i zaznacz tę, której ukazuje się Rycerz.

З-поміж наведених постатей (A–D) з «Весілля» Станіслава Виспянського вибери і зазнач ту, перед якою з’являється Лицар.

- A. Poeta.
- B. Dziad.
- C. Gospodarz.
- D. Dziennikarz.

Zadanie 10.2. (0–1) / Завдання 10.2. (0–1)

Wyjaśnij, czego symbolem jest Rycerz w *Weselu* Stanisława Wyspiańskiego.

Поясни, що символізує Лицар у «Весіллі» Станіслава Виспянського.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–1) / Завдання 11. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Прочитай нижченаведений уривок з літературного твору.

Krzysztof Kamil Baczyński

Ten czas

Miła moja, kochana. Taki to mroczny czas.
Ciemna noc, tak już dawno ciemna noc, a bez gwiazd,
po której drzew upiory wydarte ziemi – drżą.
Smutne nieba nad nami jak krzyż złamanych rąk.
Głowy dudnią po ziemi, noce schodzą do dnia,
dni do nocy odchodzą, nie łodzie – trumny rodzą,
w świat grobami odchodzą, odchodzi czas we snach.

A serca – tak ich mało, a usta – tyle ich.
My sami – tacy mali, krok jeszcze – przejdziem w mit.
My sami – takie chmurki u skrzyżowania dróg,
gdzie armaty stuleci i krzyż, a na nim Bóg.

10 września 1942 r.

Krzysztof Kamil Baczyński, *Ten czas*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, Wrocław 1989.

W kontekście przytoczonego fragmentu wiersza *Ten czas* Krzysztofa Kamila Baczyńskiego wyjaśnij sens sformułowania *przejdziem w mit*.

У контексті наведеного уривка з вірша «Цей час» Кшиштофа Каміля Бачинського поясни сенс виразу «przejdziem w mit».

.....

.....

.....

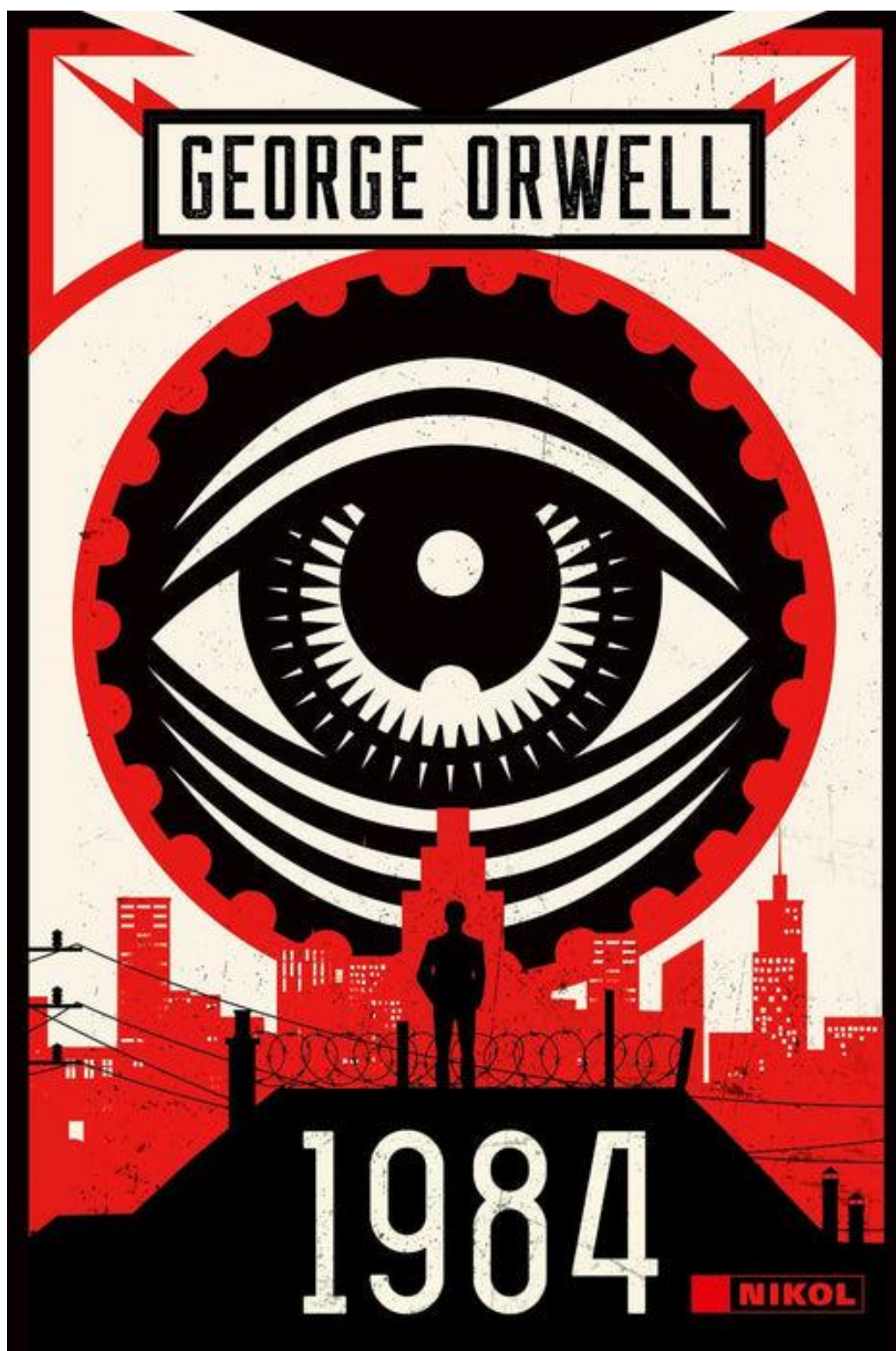
.....

.....

Zadanie 12. (0–2) / Завдання 12. (0–2)

Zapoznaj się z poniższą okładką książki *Rok 1984* George'a Orwella.

Ознайомся з нижченаведеною обкладинкою книжки «1984» Джорджа Орвелла.

www.nikol-verlag.de

Na okładce książki za pomocą różnych elementów graficznych przedstawiono interpretację powieści George’a Orwella. Wybierz dwa elementy graficzne i wyjaśnij ich sens w kontekście problematyki utworu *Rok 1984*.

На обкладинці книжки за допомогою різних графічних елементів представлено інтерпретацію роману Джорджа Орвелла. Вибери два графічні елементи і поясни їхнє значення у контексті проблематики твору «1984».

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1) / Завдання 13. (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Прочитай нижченаведений уривок з літературного твору.

Sławomir Mrożek

Tango

AKT III

[...]

EUGENIA:

Pomóż mi. (*Eleonora machinalnie podaje jej rękę. Eugenia wchodzi na katafalk*)

ELEONORA:

Niechże mama nie dziwaczy, przecież dzisiaj dzień ślubu.
Chce mama wszystko zepsuć przez jakąś śmierć?

STOMIL:

Jaka śmierć, co za śmierć?! Nigdy nie brałem tego
pod uwagę...

ARTUR (*do siebie*):

Śmierć? Dobra myśl...

EUGENIUSZ:

To szaleństwo, Eugenio, bądź rozsądna, kto to
widział umierać?!

ALA:

Babciu, przecież to nienormalne!

EUGENIA:

Nie rozumiem was. Jesteście tacy inteligentni, a jak tylko człowiek chce zrobić coś tak zwyczajnego jak zgon, to wszyscy się dziwią. Co za ludzie! (*kładzie się na wznak, splata ręce na piersi*)

ELEONORA:

Widzicie? Zróbcie coś... Może ona naprawdę...

EUGENIUSZ:

Geńka, dosyć tych ekstrawagancji! Co za umieranie! Tego nigdy nie było w naszej rodzinie! [...]

ARTUR:

Śmierć... wspaniała forma.

STOMIL:

Tylko trochę niezyciowa. [...]

ARTUR:

Dziękuję, babciu, ja ten pomysł wykorzystam.

STOMIL (*chowając lusterko*):

E, głupstwo. Najważniejsze, żeby nie nosić krępującej odzieży.

Eugenia umiera.

ELEONORA:

Mamo, spróbuj jeszcze raz!

ARTUR:

Umarła! A jednak to dziwne. Była taka niepoważna...

Sławomir Mrożek, *Tango*, Warszawa 2023.

Wyjaśnij, na czym polega groteskowy charakter sytuacji przedstawionej w przytoczonym fragmencie *Tanga* Sławomira Mrożka. Odpowiedź zilustruj przykładem z tego fragmentu.

Поясни, у чому полягає гротескний характер ситуації, представленої у наведеному уривку з твору «Танго» Славомира Мрожека. Відповідь проілюструй прикладом з цього уривка.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–2) / Завдання 14. (0–2)

Przeczytaj poniższy utwór literacki.

Прочитай нижченаведений літературний твір.

Zbigniew Herbert

Stary Prometeusz

Pisze pamiętniki. Próbuje w nich wyjaśnić miejsce bohatera w systemie konieczności, pogodzić sprzeczne ze sobą pojęcie bytu i losu.

Ogień buzuje wesoło na kominku, w kuchni krząta się żona – egzaltowana dziewczyna, która nie mogła urodzić mu syna, ale pociesza się, że i tak przejdzie do historii.

Przygotowanie do kolacji, na którą ma przyjść miejscowy proboszcz i aptekarz, najbliższy teraz przyjaciel Prometeusza.

Ogień buzuje na kominku. Na ścianie wypchany orzeł i list dziękczynny tyrana Kaukazu, któremu dzięki wynalazkowi Prometeusza udało się spalić zbuntowane miasto.

Prometeusz śmieje się cicho. Jest to teraz jedyny sposób wyrażenia niezgody na świat.

[Pierwodruk 1973]

Zbigniew Herbert, *Stary Prometeusz*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, Wrocław 2019.

Czy postawa starego Prometeusza przedstawiona w utworze Zbigniewa Herberta jest zgodna z mitologicznym pierwowzorem? W uzasadnieniu odpowiedzi odwołaj się do przytoczonego utworu oraz do mitu o Prometeuszu z *Mitologii* Jana Parandowskiego.

Чи позиція старого Прометей, показана у творі Збігнєва Герберта, відповідає міфологічному прототипові? В обґрунтуванні відповіді звернися до наведеного твору та до міфу про Прометей з «Міфології» Яна Парандовського.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*) / ЧЕРНЕТКА (*не підлягає оцінюванню*)

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Збірка 1. (тести)

Формула 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Збірка 1. (тести)

Формула 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Збірка 1. (тести)

Формула 2023

